જીલ્લા નાયબ નિયામકશ્રી,
અનુસુચિત જાતી કલ્યાણની કચેરી, પાટણ

અનુદાનિત

શ્રી બ્રહ્મ સમાજ સેવા ટ્રસ્ટ, પાટણ

સંચાલિત

સામાજિક સમરસતા શિબિર

તારીખ : ૨૨/૦૧/૨૦૨૬ (ગુરુવાર) **સમય** : સવારે ૧૧:૦૦ વાગ્યે

સ્થળ : ડૉ. બાબા સાહેબ આંબેડકર ભવન, મુ. પાટણ, તા. જી.પાટણ

હાજરી આપનાર મહાનુભાવો :

૧. માન. નયનાબેન શ્રીમાળી - જોઈન ડાયરેક્ટર, નિયામક તકેદારી કચેરી, અમદાવાદ,
૨. માન.હિરલબેન પરમાર- પ્રમુખ પાટણ નગરપાલિકા,
૩. માન.નિકિતાબેન પરમાર - ચેરમેન સામાજિક ન્યાય સમિતિ, પાટણ,
૪. માન.પાર્થ પટેલ – નાયબ નિયામક, અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણ પાટણ,
૫. ડૉ. રોશન અગ્રવાલ - પ્રોફેસર એમ એસ ડબલ્યુ, HNGU, યુનિવર્સીટી ડીપાર્ટમેન્ટ
૬. ચિરાગભાઈ પટેલ – સંયોજક સામાજિક સમરસતા, મહેસાણા વિભાગ
૭. વશરામભાઈ - પ્રમુખ પાટણ જિલ્લા અનુસૂચિત જાતિ મોરચો
૮. મહેશભાઈ જાદવ - સભ્ય તકેદારી સમિતિ, પાટણ
૯. ગંગારામભાઈ સોલંકી - પ્રદેશ મંત્રી અનુસૂચિત જાતિ મોરચો, પાટણ
૧૦. ભાનુબેન મકવાણા - પૂર્વ જિલ્લા પ્રમુખ, પાટણ
૧૧. બાબુભાઈ રાણા - પૂર્વ ચેરમેન, પાટણ
૧૨. મધુબેન સેમના - પૂર્વ ચેરમેન મહિલા આયોગ, પાટણ
૧૩. લાલજીભાઈ નિવૃત્ત મામલતદાર, પાટણ
૧૪. ડૉ. હેમાંગીબેન પટેલ – શિક્ષક, પાટણ
૧૫. સોમાભાઈ પરમાર - જિલ્લા ભાજપ મંત્રી, પાટણ

કાર્યક્રમનો હેતુ :

સમાજના વિવિધ વર્ગોમાં પરસ્પર સુહાર્દ, એકતા, ભાઈચારો તથા સામાજિક સમરસતા વિકસે તે હેતુથી આ શિબીરનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

કાર્યક્રમની રૂપરેખા :

સૌ પ્રથમ કાર્યક્રમનો પ્રારંભ પરંપરાગત દીપ પ્રાગટ્ય અને સ્વાગત પ્રવચન દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો. જેમાં અલ્પેશભાઈ કનોડિયા દ્વારા આવેલ દરેક મહાનુભાવો નો પરિચય કરાવ્યો ત્યારબાદ ગોપાલભાઈ રાઠોડ દ્વારા શ્રી બ્રહ્મ સમાજ સેવા દ્વારા ચાલતી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓની જેવીકે પાટણ જીલ્લામાં હારીજ ખાતે મહિલાઓ માટે સિવણ અને ભરતકામ થાકી ૪૦૦ થી વધુ બહેનો ને ભેગી કરી આનર્ત ગુર્જરા નામની કંપની બનાવેલ છે તે થકી બહોનોને

રોજગારી આપવામાં આવે છે તેમજ દાહોદ અને નર્મદા ખાતે સેનીટરી પેડનું પ્રોડેકશન યુનિટ ચલાવવામાં આવે છે જે સંપૂર્ણ બહેનો દ્વારા સંચાલિત છે તેમજ સંસ્થા દ્વારા ટીબી ના દર્દીઓને ન્યુટ્રીશિયન કીટ આપવાની કામગીરી, મહેસાણા , અમદાવાદ અને કચ્છ ખાતે HIV/AIDS ના પ્રોગ્રામો વગેરે ની કન્ગીરી વિશે માહિતી આપવામાં આવી હતી.

તરરબાદ આવેલ દરેક મહાનુભાવોને પાટણની પ્રખ્યાત રાણીની વાવ અને બુકે આપી આવકારવામાં આવિયા હતા.

ત્યારબાદ ડૉ. રોશન અગ્રવાલ દ્વારા સમાજના વિવિધ વર્ગો વચ્ચે સામાજિક એકતા, ભાઈચારો, સહકાર તથા સમરસતાની ભાવનાને પ્રોત્સાહન આપવું તેમજ જાતિ, ધર્મ અને આર્થિક ભેદભાવ દૂર કરી સર્વાંગી વિકાસ માટે એકતાનું મહત્વ સમજાવ્યુ હતું. ભારતીય સમાજ બહુવિધતા ધરાવતો સમાજ છે. અહીં વિવિધ ધર્મો, સંસ્કૃતિઓ, ભાષાઓ અને પરંપરાઓ સાથે લોકો રહે છે. આવી વિવિધતા વચ્ચે જો પરસ્પર સમજ, સહનશીલતા અને સ્વીકાર ન હોય તો સમાજમાં વિખવાદ, અસમાનતા અને અશાંતિ સર્જાય છે. સામાજિક સમરસતા સમાજને એકસૂત્રમાં બાંધે છે અને વિવિધતામાં એકતા લાવવાનું કાર્ય કરે છે.

સામાજિક સમરસતાનો મુખ્ય હેતુ સમાજમાંથી ઊંચ-નીચ, અસ્પૃશ્યતા, ભેદભાવ, અન્યાય અને અસમાનતા જેવી કુરિવાજો દૂર કરવાનો છે. જ્યારે સમાજના દરેક વ્યક્તિને સમાન અધિકાર, સન્માન અને અવસર મળે છે

ત્યારે સમાજમાં વિશ્વાસ અને ભાઈચારો મજબૂત બને છે. સમરસતા માત્ર વિચાર પૂરતી સીમિત નથી, પરંતુ તે વ્યવહારિક જીવનમાં દેખાવા જોઈએ—જેમ કે એકબીજાની મદદ કરવી, સામાજિક પ્રસંગોમાં સૌને સામેલ કરવું અને નબળા વર્ગોના હક્કોની રક્ષા કરવી.

ત્યારબાદ ચિરાગભાઈ પટેલઆજના સમયમાં સમરસતા ની સુ જરૂર છે તેમજ દરેક વર્ગોએ ભેદભાવ ભૂલી એક થવા માટે ખુબજ સારા ઉદાહરણો આપી સમજાવ્યું હતું. સામાજિક સમરસતા એ કોઈ એક વ્યક્તિ કે એક વર્ગ સુધી મર્યાદિત સંકલ્પના નથી, પરંતુ સમગ્ર સમાજના સુમેળભર્યા અસ્તિત્વ સાથે જોડાયેલી મહત્વપૂર્ણ વિચારધારા છે. સમાજમાં રહેલા વિવિધ વર્ગો—જાતિ, ધર્મ, ભાષા, સંપ્રદાય, લિંગ, આર્થિક સ્થિતિ કે સામાજિક દરજ્જા—વચ્ચે કોઈપણ પ્રકારના ભેદભાવ વગર પરસ્પર સન્માન, સહકાર, સહઅસ્તિત્વ અને એકતાની ભાવના વિકસે તે પ્રક્રિયાને સામાજિક સમરસતા કહેવામાં આવે છે.

ત્યારબાદ વશરામભાઈ દ્વારા સામાજિક સમરસતા શિબિર દ્વારા સમાજના વિવિધ વર્ગો વચ્ચે સામાજિક એકતા, ભાઈચારો, સહકાર તથા સમરસતાની ભાવનાને પ્રોત્સાહન આપવાનું હતું. સમાજમાં રહેલા જાતિ, ધર્મ તથા આર્થિક ભેદભાવ દૂર કરી સર્વાંગી વિકાસ માટે એકતાનું મહત્વ સમજાવ્યુ હતું. શિબિરમાં સામાજિક સમરસતાનું મહત્વ, સમાજમાં સહઅસ્તિત્વ, ભેદભાવ નિર્મૂલન અને નવી પેઢીમાં સામાજિક મૂલ્યોના સંવર્ધન જેવા વિષયો પર ઊંડાણપૂર્વક ચર્ચા કરવામાં આવી હતી.

અંતમાં જોઈન ડાયરેક્ટર, નિયામક તકેદારી કચેરી, અમદાવાદથી આવેલ નયનાબેન શ્રીમાળી દ્વાર વિભાગ થકી ચાલતી વિવિધ યોજનાઓ તેમજ અનુસુચિત જાતી માટે વિવિધ ઉદાહરણો આપી સૌ એક થઇ રહેવા આહ્વાન કર્યું હતું.

આમ સમગ્ર કાર્યક્રમમાં સમરસતા બાબતે મુજબની મુદ્દાઓની ચર્ચા કરવામાં આવી હતી જેમાં ,

વિષયવાર ચર્ચા :

- સામાજિક સમરસતાનું મહત્વ
- સમાજમાં એકતા અને સહઅસ્તિત્વ
- ભેદભાવ દૂર કરવાની જરૂરિયાત
- નવી પેઢીમાં સામાજિક મૂલ્યોનું સંવર્ધન

સામાજિક સમરસતાનું મહત્વ

સામાજિક સમરસતા સમાજના શાંતિપૂર્ણ, સુમેળભર્યા અને સર્વાંગી વિકાસ માટે અત્યંત મહત્વપૂર્ણ છે. સમાજમાં રહેલા વિવિધ વર્ગો વચ્ચે જાતિ, ધર્મ, ભાષા, સંપ્રદાય, લિંગ કે આર્થિક સ્થિતિના ભેદભાવ વગર પરસ્પર સન્માન, સમાનતા અને સહકારની ભાવના વિકસે ત્યારે જ સમાજમાં સ્થિરતા અને એકતા જળવાય છે. સામાજિક સમરસતા દ્વારા લોકોમાં ભાઈચારો અને સહઅસ્તિત્વની ભાવના મજબૂત બને છે, જે સમાજને એકસૂત્રમાં બાંધવાનું કાર્ય કરે છે.

સામાજિક સમરસતાનું મહત્વ એટલા માટે પણ વધારે છે કે તે સમાજમાંથી ઊંચ-નીચ, અસ્પૃશ્યતા, ભેદભાવ અને અન્યાય જેવી કુરિવાજોને દૂર કરવામાં મદદરૂપ બને છે. જ્યારે સમાજના દરેક વ્યક્તિને સમાન અધિકાર અને અવસર મળે છે ત્યારે નબળા અને પીછેહઠેલા વર્ગોમાં આત્મવિશ્વાસ વધે છે અને તેઓ સમાજના વિકાસમાં સક્રિય ભાગીદાર બને છે. આથી સામાજિક ન્યાય અને સમાનતા સ્થાપિત થાય છે.

આજના સમયમાં વધતી સામાજિક અસમાનતા, મતભેદ અને વિખવાદને ઘટાડવા માટે સામાજિક સમરસતા અનિવાર્ય બની ગઈ છે. સમરસતા સમાજમાં શાંતિ અને કાયદા-વ્યવસ્થા જાળવવામાં મદદ કરે છે તથા વિવાદો અને સંઘર્ષોને સંવાદ અને સહકાર દ્વારા ઉકેલવાનો માર્ગ બતાવે છે. પરિણામે સમાજમાં સ્થિરતા રહે છે અને વિકાસની પ્રક્રિયા ઝડપી બને છે.

સામાજિક સમરસતા લોકશાહી વ્યવસ્થાને પણ મજબૂત બનાવે છે. જ્યારે દરેક નાગરિકને સમાન માન, અધિકાર અને અવાજ મળે છે ત્યારે લોકશાહીના મૂળભૂત મૂલ્યો—સ્વતંત્રતા, સમાનતા અને ભ્રાતૃત્વ—વાસ્તવમાં સાકાર થાય છે. આથી રાષ્ટ્રના સર્વાંગી વિકાસમાં સામાજિક સમરસતા મહત્વની ભૂમિકા ભજવે છે.

આ રીતે, સામાજિક સમરસતા માત્ર સામાજિક આવશ્યકતા નથી, પરંતુ શાંતિપૂર્ણ, સશક્ત અને પ્રગતિશીલ સમાજના નિર્માણ માટે આધારસ્તંભ સમાન છે.

સમાજમાં એકતા અને સહઅસ્તિત્વ

સમાજમાં એકતા અને સહઅસ્તિત્વ સમાજના સુમેળભર્યા વિકાસ માટે અત્યંત જરૂરી તત્વો છે. વિવિધ જાતિ, ધર્મ, ભાષા, સંપ્રદાય અને સંસ્કૃતિ ધરાવતા લોકો જ્યારે પરસ્પર સમજ, સન્માન અને સહકાર સાથે સાથે

રહે છે ત્યારે સમાજમાં એકતા અને સહઅસ્તિત્વની ભાવના વિકસે છે. સહઅસ્તિત્વનો અર્થ એ છે કે ભિન્નતા હોવા છતાં સૌ એકબીજાના અસ્તિત્વને સ્વીકારીને શાંતિપૂર્ણ રીતે જીવન વિતાવે.

એકતા સમાજને શક્તિ આપે છે. જ્યારે લોકો વ્યક્તિગત અથવા વર્ગગત હિતોથી ઉપર ઊઠીને સામૂહિક હિત માટે કાર્ય કરે છે ત્યારે સમાજ મજબૂત બને છે. એકતાના કારણે સામાજિક વિખવાદો ઘટે છે અને પરસ્પર વિશ્વાસ વધે છે. એકતા અને સહઅસ્તિત્વ સમાજમાં સ્થિરતા જાળવવામાં અને વિકાસની પ્રક્રિયાને આગળ વધારવામાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવે છે.

સહઅસ્તિત્વની ભાવના સમાજમાં સહનશીલતા અને સહકાર વિકસાવે છે. લોકો એકબીજાના વિચારો, પરંપરાઓ અને માન્યતાઓનો આદર કરે છે, જેના કારણે સમાજમાં શાંતિ અને સુમેળ જળવાય છે. સહઅસ્તિત્વથી સમાજમાં સમાનતા અને ન્યાયની ભાવના મજબૂત બને છે અને ભેદભાવ તથા અસમાનતા ઘટે છે.

આજના સમયમાં, જ્યાં સામાજિક અને આર્થિક પડકારો વધતા જાય છે, ત્યાં સમાજમાં એકતા અને સહઅસ્તિત્વ વધુ મહત્વ ધરાવે છે. સંવાદ, સહકાર અને પરસ્પર સન્માન દ્વારા જ મજબૂત, શાંતિપૂર્ણ અને વિકાસશીલ સમાજનું નિર્માણ શક્ય બને છે. આ રીતે, સમાજમાં એકતા અને સહઅસ્તિત્વ સામાજિક સમરસતાના આધારસ્તંભ રૂપે કાર્ય કરે છે.

ભેદભાવ દૂર કરવાની જરૂરિયાત

સમાજના સર્વાંગી વિકાસ અને શાંતિપૂર્ણ અસ્તિત્વ માટે ભેદભાવ દૂર કરવો અત્યંત આવશ્યક છે. સમાજમાં જાતિ, ધર્મ, ભાષા, લિંગ, આર્થિક સ્થિતિ અથવા સામાજિક દરજ્જાના આધારે થતો ભેદભાવ વ્યક્તિના મૂળભૂત અધિકારોને નુકસાન પહોંચાડે છે અને સમાજમાં અસમાનતા તથા અસંતોષ સર્જે છે. ભેદભાવના કારણે સમાજના નબળા અને પીછેહઠેલા વર્ગો મુખ્ય પ્રવાહથી દૂર રહી જાય છે, જેના પરિણામે સામાજિક અસંતુલન ઊભું થાય છે.

ભેદભાવ દૂર કરવાની જરૂરિયાત એટલા માટે પણ મહત્વપૂર્ણ છે કે તે સમાજમાં સમાનતા અને ન્યાય સ્થાપિત કરે છે. જ્યારે દરેક વ્યક્તિને સમાન તક, સન્માન અને અધિકાર મળે છે ત્યારે લોકોમાં આત્મવિશ્વાસ વધે છે અને તેઓ સમાજના વિકાસમાં સક્રિય ભાગ ભજવી શકે છે. ભેદભાવ રહિત સમાજમાં પરસ્પર વિશ્વાસ અને સહકારની ભાવના મજબૂત બને છે.

આજના સમયમાં ભેદભાવ સામાજિક વિખવાદ, તણાવ અને હિંસાનું મુખ્ય કારણ બની શકે છે. ભેદભાવ દૂર કરીને સમાજમાં શાંતિ, એકતા અને સહઅસ્તિત્વ જાળવી શકાય છે. શિક્ષણ, જાગૃતિ કાર્યક્રમો અને કાનૂની વ્યવસ્થાઓ દ્વારા લોકોમાં સમાનતા અને માનવ મૂલ્યોની સમજ વિકસાવી ભેદભાવ ઘટાડવો શક્ય બને છે.
આ રીતે, ભેદભાવ દૂર કરવો માત્ર નૈતિક ફરજ નથી, પરંતુ સમાન, શાંતિપૂર્ણ અને પ્રગતિશીલ સમાજના નિર્માણ માટે અનિવાર્ય જરૂરિયાત છે.

નવી પેઢીમાં સામાજિક મૂલ્યોનું સંવર્ધન

સમાજના દીર્ઘકાલીન વિકાસ અને સ્થિરતા માટે નવી પેઢીમાં સામાજિક મૂલ્યોનું સંવર્ધન અત્યંત આવશ્યક છે. આજની નવી પેઢી આવતીકાલના સમાજ અને રાષ્ટ્રનું નિર્માણ કરનાર છે, તેથી તેમાં સત્ય, અહિંસા, સમાનતા, સહકાર, સહનશીલતા અને ભાઈચારા જેવા સામાજિક મૂલ્યોનો સંચાર થવો જરૂરી છે. આ મૂલ્યોના આધારે જ એક જવાબદાર, સંવેદનશીલ અને સંયમિત સમાજનું નિર્માણ શક્ય બને છે.

આધુનિક જીવનશૈલી, ટેકનોલોજી અને સ્પર્ધાત્મક વાતાવરણના કારણે નવી પેઢી પર અનેક સામાજિક અને માનસિક પડકારો આવી રહ્યા છે. આવી પરિસ્થિતિમાં સામાજિક મૂલ્યોનું સંવર્ધન નવી પેઢીને યોગ્ય માર્ગદર્શન આપે છે અને તેમને સકારાત્મક વિચારસરણી તરફ દોરી જાય છે. પરિવાર, શાળા, શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ અને સમાજ—all મળીને નવી પેઢીમાં માનવ મૂલ્યો વિકસાવવામાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવે છે.

શિક્ષણ દ્વારા નવી પેઢીને માત્ર જ્ઞાન જ નહીં, પરંતુ સામાજિક જવાબદારી, નાગરિક ફરજ અને પરસ્પર સન્માનની સમજ આપવી જરૂરી છે. વિવિધ સામાજિક કાર્યક્રમો, શિબીરો, સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ અને સ્વૈચ્છિક સેવાઓ દ્વારા યુવાનોમાં સહકાર અને સમરસતાની ભાવના વિકસાવી શકાય છે. આ રીતે તેઓ સમાજના પ્રશ્નો પ્રત્યે સંવેદનશીલ બને છે અને ઉકેલમાં સક્રિય ભાગીદાર બને છે.

આ રીતે, નવી પેઢીમાં સામાજિક મૂલ્યોનું સંવર્ધન સમાજને એકતા, શાંતિ અને પ્રગતિના માર્ગે આગળ લઈ જવાનું મજબૂત આધાર પૂરું પાડે છે.

અંતમાં નાયબ નિયામકશ્રી, પાટણની કચેરીમાં કામગીરી કરતા દરેક તાલુકાના નિરીક્ષકો તેમજ અન્ય સ્ટાફ ને સારી કામગીરી કરવા બદલ પ્રોત્સાહક મોમેન્ટો આપી સન્માનિત કરવામાં આવિયા હતા અને અંતમાં આવેલ દરેક લોકો સાથે સ્વરુચિ ભોજન લઇ. કાર્યક્રમ ને પૂર્ણહુતી કરવામાં આવ્યો હતો.

પરિણામ :

શિબીર દ્વારા ઉપસ્થિત જનસમુદાયમાં સામાજિક સમરસતા અંગે સકારાત્મક જાગૃતિ ફેલાઈ. ઉપસ્થિતોએ સમાજમાં ભાઈચારો અને એકતા જાળવવાનો સંકલ્પ કર્યો.

નિષ્કર્ષ :

આ સામાજિક સમરસતા શિબીર સફળતાપૂર્વક સંપન્ન થયું અને સમાજ માટે ઉપયોગી સાબિત થયું.